

INFLUENȚA ORGANISMELOR FINANCIARE INTERNAȚIONALE ASUPRA SECURITĂȚII NAȚIONALE

THE INFLUENCE OF INTERNATIONAL FINANCIAL BODIES ON NATIONAL SECURITY

Ec.drd. Tiberiu-Valentin MAVRODIN*

Rolul instituțiilor financiare este deosebit de disputat în ultimii ani, existând o serie de argumente „pro” și „contra” referitoare la beneficiile reale ale măsurilor impuse națiunilor de către aceste instituții. Deși principiile de funcționare ale acestora sunt extrem de generoase, transpunerea în practică a dezideratelor și a condiționărilor aferente, cărora li s-a atribuit, în decursul timpului, un caracter general valabil, fără a fi luate în considerare caracterul variat și particularitățile economiilor respectivelor state, poate determina efecte extrem de grave asupra economiei și, implicit – datorită interdependențelor existente – , asupra securității naționale. Tocmai din aceste considerente este necesară regândirea relațiilor dintre aceste organisme și guvernele naționale și nuanțarea programelor de acțiune în funcție de particularitățile mediului intern și internațional, valabile la momentul respectiv.

The role of international bodies has been extremely disputed in the last years, due the existence of „proes” and „cons” regarding the real benefits of the measures imposed to the nations by these institutions. Although basic functional principles of those are extremely generous, translation in practice of the desideratum and of the related constraints – which were considered valid for a long time, without taking into consideration varied nature and the particularities of the economies belonging to those states, could determine serious effects on economy and implicitly, due to the existing interdependences – on national security. For these considerations, it is necessary to modify existing relations between these bodies and national governs, and to alter action programs in accordance with internal and international environment particularities valiant at a certain time.

Cuvinte-cheie: organisme internaționale; guverne naționale; economie națională; tensiuni sociale; securitate națională.

Keywords: international bodies; national governs; national economy; social tensions; national security.

Deși la nivel internațional, un rol major în gestionarea crizelor și prevenirea dezechilibrelor macroeconomice revine instituțiilor financiare internaționale, rolul acestora este deosebit de disputat în ultimii ani, ca urmare a gestionării extrem de controversate a perioadelor de dinaintea și de după apariția crizei financiare, dar și a dezbaterilor „pro” și „contra” existente în spațiul public referitoare la beneficiile reale ale măsurilor impuse națiunilor de către aceste instituții.

Cu toate că principiile de bază ale organismelor financiare internaționale sunt extrem de generoase, amintim printre altele:

- acordarea de asistență statelor în scopul menținerii stabilității monetare și economice;
- acordarea de ajutoare statelor în curs de dezvoltare pentru depășirea situațiilor de criză;
- întărirea și promovarea cooperării internaționale;
- liberalizarea comerțului internațional și al mișcărilor de capital etc. Transpunerea în practică a acestor deziderate și a condiționărilor aferente, cărora li s-a atribuit, în decursul timpului, un caracter general valabil, fără a fi luate în considerare caracterul variat și particularitățile economiilor respectivelor state, poate determina efecte extrem de grave asupra economiei naționale și, implicit – datorită interdependențelor existente –, asupra stării de securitate a acestora.

*Ministerul Finanțelor Publice
e-mail: vali_mfin@yahoo.com

Lipsa coeziunii deciziilor politice la nivel global, răspunderea difuză a organismelor internaționale reprezentative și dificultatea demersului global al cooperării, date de eterogenitatea actorilor implicați, au făcut ca principalii reprezentanți ai sistemului monetar financiar internațional – Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială – să se îndepărteze tot mai mult de scopul lor primordial, ajungând, la sfârșitul secolului al XX-lea, nu numai în afara dialogului cu Sistemul Națiunilor Unite, ci și în afara dialogului cu organismele paralele sau chiar cu membrii săi.¹

Astfel, concentrarea unor măsuri radicale la nivel macroeconomic, minimizarea rolului statului în economie, interzicerea întreprinderii unor măsuri protecționiste pentru populația/sectoarele afectate, creșterea impozitelor, accentul pus pe tăierea cheltuielilor publice, vânzarea unor întreprinderi de stat cu potențial, eliminarea subvențiilor, reprezintă tot atâtea elemente criticate de către specialiști și societatea civilă, deoarece s-a arătat, în nenumărate rânduri, că o economie prosperă este una în care se urmărește exact opusul.

În cazul concret al României, măsurile fiscal bugetare asumate în cadrul relațiilor cu organismele financiare internaționale în perioada postcriză au vizat o serie de ajustări fiscale drastice, reducerea salariilor bugetarilor, scăderea numărului de angajați din sectorul public, creșterea TVA, privatizări și vânzări de pachete minoritare sau majoritare la principalele companii de stat etc., măsuri care, deși au contribuit la atingerea obiectivelor din programele convenite cu organismele financiare internaționale, și menținerea unei oarecare stabilități economice, au afectat grav nivelul de trai al populației, accentuând inegalitățile sociale și au întârziat revenirea economică.

Fiecare stat a urmat, în ritmul propriu, acest set de politici, fără însă să existe o strategie construită la nivel național, și care să fie înțeleasă și acceptată de opinia publică.

În aceste condiții, măsurile de restructurare economică cu implicații de tipul șomajului au fostacompaniate de vaste proteste de masă, programul fiind abandonat din lipsa unui sprijin public.

Am suferit și continuăm să suferim și astăzi și din cauza lipsei unei comunicări adecvate la nivel național în privința țintelor pe care ni le propunem să le atingem, a efectelor pe termen lung pentru țară și populație și a căilor de parcurs pentru atingerea unor astfel de obiective.²

Această strategie „doi pași înainte, unul înapoi”, numită „stop and go” are ca rezultat creșterea costurilor sociale ale reformelor, deoarece restructurările se întind pe perioade de timp mai mari, și împreună cu ele și perioadele de ajustare³, determinând afectarea gravă a echilibrelor macroeconomice (social, economic), și destabilizarea securității naționale.

Potrivit opiniilor unor specialiști, care activează chiar în cadrul respectivelor organizații financiare internaționale, implementarea unor astfel de măsuri, a determinat creșterea inegalităților în aproximativ jumătate din țările europene care au efectuat așa zisele „ajustări bugetare” în perioada 2007-2012, fiind acceptat faptul că măsurile privind reducerea cheltuielilor bugetare conduc, în mod automat, la pierderi de locuri de muncă și au tendința de a consolida inegalitățile în detrimentul celor mai puțin favorizați, ale căror venituri depind aproape în totalitate de salarii.

Acumularea acestor tensiuni, coroborată cu marile discrepanțe în nivelul de dezvoltare economică – care se accentuează tot mai mult în condițiile unor progrese tehnologice fără precedent – pot determina grave crize sociale, frustrări și stări de nemulțumire – adevărate amenințări la adresa securității naționale.

În acest context, în scopul prevenirii unor astfel de fenomene, este necesar ca la nivelul relațiilor existente între guvernele naționale și organismele financiare internaționale, să se producă anumite schimbări conceptuale – schimbări ce trebuie realizate la nivelul ambilor parteneri (guverne naționale și organizații financiare internaționale), după cum urmează:

- *La nivelul guvernelor naționale* – prin luarea în calcul a dinamicii și particularităților naționale, a fenomenelor din realitatea economică și socială a respectivei țări, precum și a mutațiilor, adesea neașteptate, care se produc în lume.

Astfel, strategia națională proprie va conține o viziune și o mai mare capacitate de percepție, evaluare și abordare a tuturor acestor fenomene și mutații, astfel încât măsurile ce trebuie implementate la nivel național să fie întotdeauna adecvate realităților (interne și internaționale) și totodată în permanență subordonate intereselor fundamentale ale țării și ale cetățenilor.

- *La nivelul organizațiilor financiare internaționale* – prin stabilirea unor noi principii

fundamentale de acțiune, principii ce trebuie să se raporteze la noile priorități politice și strategice globale pe termen mediu și lung și care vor crea premisele unui parteneriat echilibrat care va determina stabilitate și securitate economică și socială pentru cetățenii respectivelor state.

În acest context, constatăm faptul că actorii statali (guverne naționale) și nonstatali (organisme financiare internaționale) joacă un rol deosebit de important, modul în care se desfășoară relațiile dintre aceștia, dintre aceștia și individ, determinând configurația securității la nivel național, regional și global.

Accentul pus pe individul uman și pe populația căruia acesta aparține, indiferent de rasă, religie, etnie etc., a condus la cristalizarea conceptului de „securitate umană globală”.⁴

Astfel, securitatea umană globală vizează nu doar un ansamblu al amenințărilor la adresa individului și a populației căreia acesta îi aparține, ci semnifică preocuparea tuturor factorilor responsabili (statali și nonstatali) de a asigura protecția tuturor indivizilor.

Tocmai din aceste considerente este necesară:

- regândirea relațiilor existente între guvernele naționale și organismele financiare internaționale;
- menținerea unui climat de stabilitate politică;
- adoptarea unor politici guvernamentale coerente sustenabile;

- rezultatul final al unor astfel de abordări fiind o economie puternică, performantă și competitivă, macrostabilă, dinamică sub raportul ritmului de creștere și adaptabilă la cerințele integrării și ale globalizării – premisă a securității naționale.

Prin atingerea acestor deziderate vor fi obținute totodată condițiile necesare pentru realizarea securității economice și sociale, iar elementul central va fi reprezentat de interesul majorității populației, contribuind, totodată, la eliminarea sărăciei extreme ca fenomen, la reducerea substanțială a numărului persoanelor cu venituri situate sub pragul european al sărăciei și la realizarea unui echilibru social capabil să stimuleze creșterea ponderii și consolidarea clasei de mijloc.⁵

Prin urmare, administrarea eficientă, echilibrată și durabilă a economiei, prin adaptarea măsurilor ce urmează a fi întreprinse – măsuri impuse de organismele financiare internaționale – la realitățile interne și internaționale actuale, va determina efecte benefice atât în ceea ce privește securitatea

economico-socială, dar și în ceea ce privește securitatea națională.

Astfel, este demonstrat, încă o dată, faptul că starea de securitate a unei națiuni reprezintă rezultanta unui număr impresionant de variabile și factori de influență, de combinarea și gestionarea cărora depinde nivelul sau gradul de securitate sau insecuritate al unei națiuni.

Această lucrare este elaborată și publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română ca parte din proiectul cofinanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 în cadrul proiectului „Pluri și Interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale” – cod proiect POSDRU/159/1.5/S/141086. Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Titlul proiectului Pluri și Interdisciplinaritate în programe doctorale și postdoctorale.

NOTE:

- 1 Cătălin Popa, *Structura instituțională a sistemului monetar financiar internațional*, 2014.
- 2 Nicolae Dănilă, *Dezvoltare strategică sau ajustări frecvente*, 2010.
- 3 Cătălin Popa, *Structura instituțională a sistemului monetar financiar internațional*, 2014.
- 4 Andrei Vocilă, *De la cultura de securitate la cultura de intelligence*, 2010.
- 5 *Strategia de Securitate Națională a României*, 2007.

BIBLIOGRAFIE

- Ban Cornel, Gabor Daniela, *Recalibrarea înțelepciunii convenționale: o analiză aprofundată a relațiilor dintre România și FMI*, 2014.
- Băhnăreanu Cristian, *Impactul factorilor economici asupra securității*, 2006.
- Catrina Ion-Lucian, *Lupta pentru finanțarea deficitelor – Despre iluzia prosperității și epuizarea financiară a statului*, 2012.
- Dănilă Nicolae, *Dezvoltare strategică sau ajustări frecvente*, 2010.
- Isărescu Mugur, *Conferința The Economist ‘The EU-Southeast Europe Summit – On the road to stability and growth’*, 2014.
- Lieberman M., Hall R.E., *Principles and applications of economics*, 2010.
- Pigui Traian, *Securitatea economică și securitatea umană globală*, 2004.

Popa Cătălin, *Structura instituțională a sistemului monetar financiar internațional*, 2014.

Stiglitz J.E., *Globalizarea. Speranțe și deziluzii*, 2003.

Vocilă Andrei, *De la cultura de securitate la cultura de intelligence*, 2010.

Zai Paul, *Considerente privind componentele politicilor bugetare*, 2008.

Hotărârea Parlamentului României nr. 36/2001 privind adoptarea Strategiei de securitate națională a României, 2001.

Strategia de Securitate Națională a României, 2007.